Zienswijze Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslan

Na de oorlog heeft er op meerdere plaatsen ruilverkavelingen plaatsgevonden ten behoeve van de landbouwoptimalisatie. Zo ook in het Friese veenweidegebied dat zich kenmerkt door grondopbouw van veen en zand.
Daarbij werd gekozen voor diepontwatering veel groter dan in de rest van Nederland met soortgelijke bodems.

Veen bestaat uit plantenresten die bij uitdroging in volume afnemen met ca 70%. Er is dus aanmerkelijk zakking te verwachten, als vuistregel houdt men ca 1-2 cm per jaar aan.

Huizen en gebouwen die in zo'n gebied staan zijn voor het oudere segment op staal gefundeerd of op houten palen. In beide gevallen is de fundering beneden de grondwaterstand aangelegd om aantasting en rotting te voorkomen.
Na ca 1970 is men betonnen opzetters, die op de houten palen werden geplaatst, gaan gebruiken. Nog later werden betonnen palen toegepast.

Oudere gebouwen en woningen kunnen dus problemen krijgen. Op dit moment zijn er naar schatting van 6175 gevallen van verzakking en aantasting van de fundering.
Elders in den lande ziet men dezelfde problematiek.

In Dordrecht heeft men het ontstane maatschappelijke probleem opgelost door samenwerking tussen eigenaren en de gemeente. Daarbij zijn de kosten gedeeld via een verdeelsleutel 40/60, waarbij de eigenaren 60% van de kosten voor hun rekening hebben genomen. Gemiddeld kostte de funderingsrenovatie per woning 65.000 euro.

Het voorstel van de Funderingstafel, door de Staten in het leven geroepen, bedraagt een 50/50 verdeling in de kosten Gebaseerd op de kosten van Dordrecht zou dit een bijdrage van 32.500 van beide partijen (woningeigenaar en overheid) betekenen.

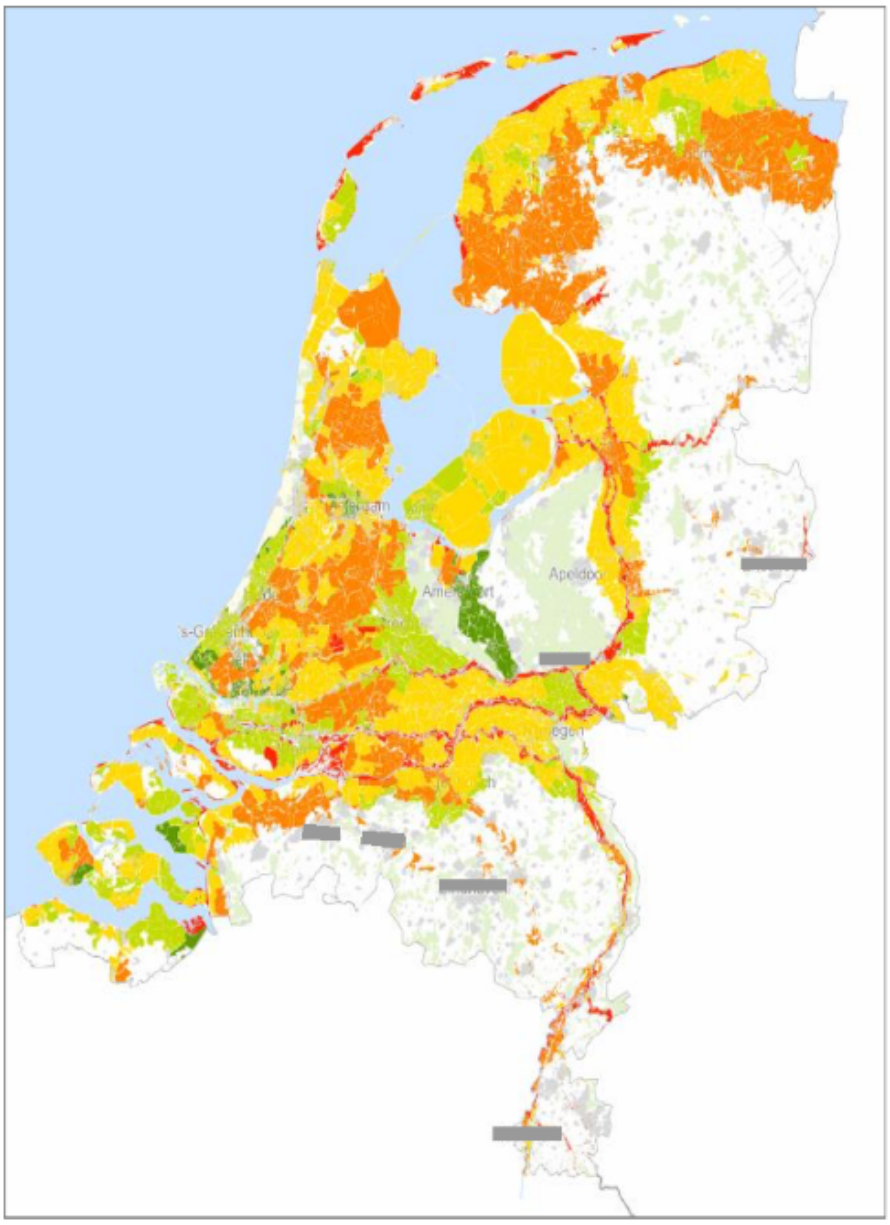
Het voorstel van de provincie steekt daarbij schril af, men wil niet meer van 70% van 5.000 euro maximaal vergoeden, naast kosten voor een Funderingsloket en een leenfaciliteit,
Overigens ook in het voorstel van de Funderingstafel opgenomen (zie kosten vergelijking) maar tegen een lager bedrag

	schaderegelling	50%	0%
	Inzet Funderingsloket	ja	ja
	Kosten funderingsloket	€ 600.000	€ 1.000.000
	bijkomende kosten voor overbruggingsfaciliteit	€ 200.000	€ 500.000
	vaste kosten funderingsloket gedurende 20 jaar looptijd	€ 16.000.000	€ 30.000.000
	aantal woningen tot op heden	6175	6175
	Totaal bijdrage overheid aan herstel per woning	€ 32.500	3500
	Totaal variabele kosten overheid	€ 200.687.500	€ 21.612.500
	totaal vaste en variabele kosten overheid	€ 216.687.500	€ 51.612.500
	per woning	€ 35.091	€ 8.358

Zienswijze Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslan

Het plan van de provincie voorziet in 100.000 kosten per woning, hetgeen o.i. aan de hoge kant is. Dat is in het rekenmodel aangepast en gesteld op 65.000 euro

	Funderingstafel	Funderingsaanpak Fryslan
totaal kosten per woning incl onderzoeksrapport	€ 65.000	€ 65.000
Bijdrage overheid per woning	€ 32.500	3500
eigenbijdrage eigenaar	€ 32.500	€ 61.500
totaal kosten per woning	€ 65.000	€ 65.000
percentage eigenaarskosten	50%	95%

We schatten dat bij een ruimhartige bijdrage vanuit de overheid het beroep op een leenfaciliteit minder zal zijn vandaar dat we daar een lager bedrag voor begroot 200.000 per jaar evenals voor de kosten van het Funderingsloket ca 600.000 per jaar

De overheid dient, gelet de grondwet iedere Nederlander gelijk te behandelen en te voorzien in veilige bewoonbare omgeving.
Ook in combinatie met de afwaardering van de Hoogwatercircuits is daarvan o.i. geen sprake.

Het verdrogen van veen doet CO2 uitstoten tot een hoeveelheid van ca 40 ton/ha en die CO2 belast ons milieu,
Volgens het Emissietrading Systeem [redacted] kost een ton CO2 ca 25 euro per (basis 2018) en dat wordt elk jaar met ca 11 euro per ton verhoogd

Het totale veenweidegebied is ca 83.000 ha groot en dat betekent dat verlaging van de grondwaterspiegel ca **83 miljoen per jaar** kost (basis 2018)

Zienswijze Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslan

De schade aan gebouwen, woningen, infrastructuur en rioleringen wordt in onderzoeken beraamd op ca 700 euro per ha, **58 miljoen per jaar.**
De verwachting is dat de totale kosten oplopen tot 397 miljoen per jaar in 2030, waarna de CO2 kosten zich stabiliseren en de uitstoot van CO2 afneemt (het veen is dan bijna op)

De funderingsherstelkosten bedragen per jaar 7.7 miljoen (154 miljoen in 20 jaar), ca 5,5 % van 141 miljoen aan milieu en overige kosten (in 2018)

Men moet e.e.a. in het breder perspectief willen zien.

Daarnaast hebben we te maken met een zeespiegelstijging, een dalende bodem (zie bodemdalingsplaatje bij zienswijze Hoogwater circuits) en een enigszins voorover kantelend Nederland als gevolg van tektonische verschuivingen.
De risico's zijn op links staand kaartje in beeld gebracht en ook het Friese veenweide gebied is daar onderdeel van.

Een verdere verlaging van de grondwaterstanden geeft tot 2050 een verwachte daling van 40-60 cm, doet veel CO2 uitstoten en veroorzaakt schade aan woningen en gebouwen.
Daarbij komen infrastructurele kosten en een vergroting van de kans op overstromingen.

De komende 28 jaar wordt er een maatschappelijke en milieu schade geleden, cumulatief van 12,5 miljard, bestaande uit 1,5 miljard aan funderingskosten en 11 miljard aan milieukosten
Schade voortkomende uit peilverlagingen in het veenweidegebied

Er zijn situaties waarbij het omliggende land in Friesland in 10 jaar 50 cm is gezakt. De vooruitzichten voor 2050 zijn, dat het gebied nog 40-60 cm zal zakken.

Veen klinkt in tropische regionen ca 10-15 cm per jaar. In California is dat ca 5 cm, in Nederland rekent men normaal 1-2 cm per jaar. Allemaal te wijten aan wateromtrekking aan de bodem en droogte.

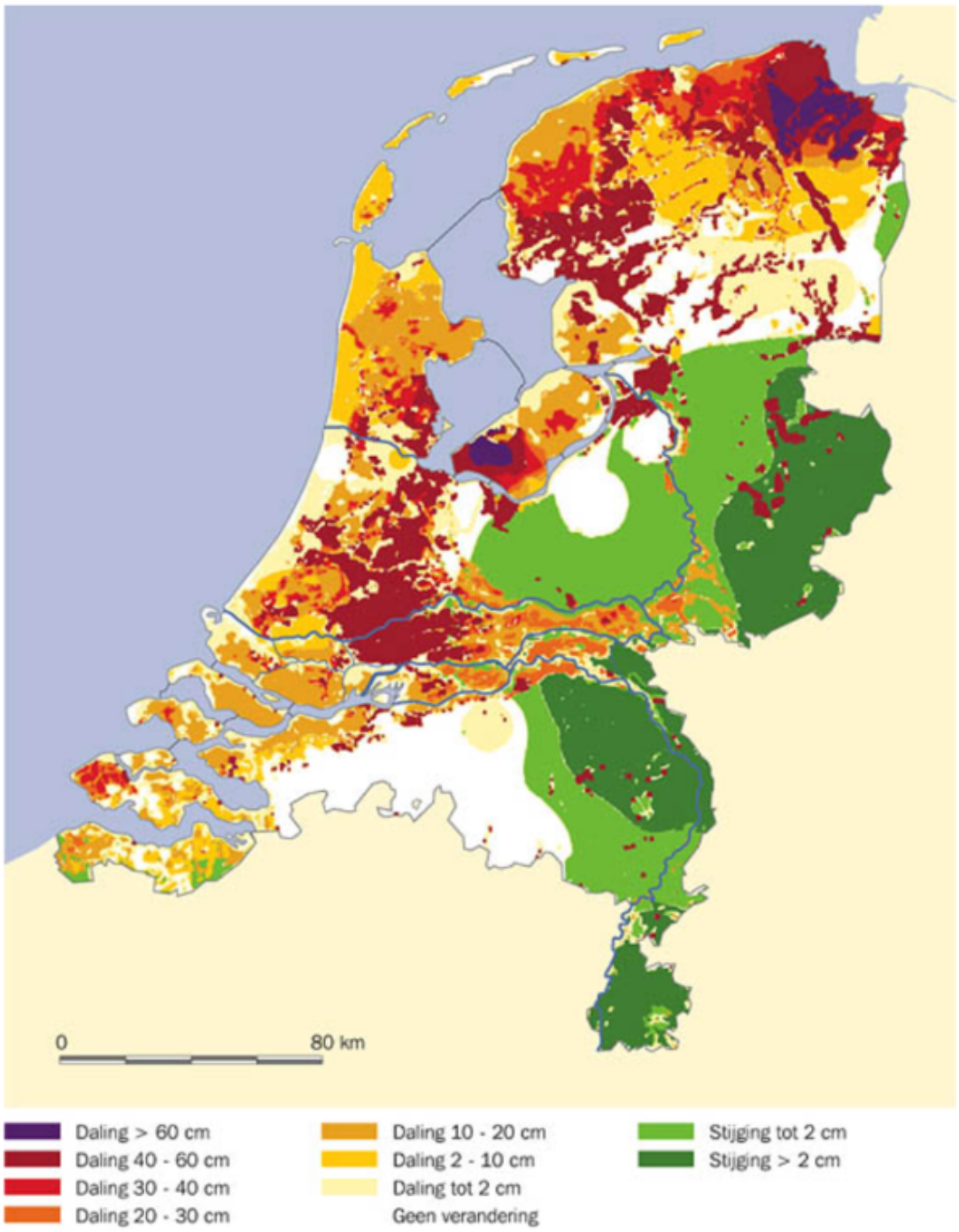
In bovengenoemde gevallen is er dus sprake van uitzonderlijke omstandigheden in het Friese Veenweidegebied.

De overheid zal daarom zijn verantwoordelijkheid moeten gaan nemen voor de beslissingen die men moedwillig en wellicht, overwogen, in het verleden heeft genomen en thans voor heeft
En niet de schade aan gebouwen en woningen overlaten aan eigenaren en bewoners in het Friese Veenweide gebied.

De voorstellen die gedaan worden in het rapport Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslan zijn, samen met de visie op de Hoogwatercircuits, bijzonder teleurstellend gezien de hulp en ondersteuning die elders is gegeven.
Wij beschouwen het plan als een sigaar uit eigen doos.

Eigenlijk telt er maar één fries woord voor: beskamsum

Figuur 1: RIZA kaart Bodemdaling in 2050 (Projectteam NW4, 1997)

Bodemdalingskaart volgens het Riza